

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Ректор (перший проректор)

С. Г. Г.

07 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППН 05 «Економіка та фінанси підприємства»

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) «Регіональне управління»
(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет Економіко–гуманітарний інститут, Факультет економіки і управління
(найменування інституту, факультету)

мова навчання державна

2019 рік

Робоча програма «Економіка та фінанси підприємства»

(назва навчальної дисципліни)

для здобувач вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»,

освітня програма (спеціалізація) «Регіональне управління»

(назва спеціалізації)

«27» червня 2019 року – 26 с.

Розробники: Нечаєва І.А., доц. каф. менеджменту НУЗП, к.е.н., доц.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від «27» червня 2019 року № 11

Завідувач кафедри менеджменту

«27» червня 2019 року

(підпис)

(Пуліна Т.В.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету Економіки та управління

Протокол від «04» липня 2019 року № 21

«04» липня 2019 року

Голова

(підпис)

(Корольков В.В.)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни			
		денна форма навчання		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 8,0	Галузь знань <u>28 «Публічне управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	<u>Нормативна</u>			
Змістових модулів – 5	Спеціальність: <u>281 «Публічне управління та адміністрування»</u>	Рік підготовки: 2-й			
Індивідуальне науково-дослідне завдання - (назва)		Семестр		Семестр	
Загальна кількість годин – 240 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	3-й	4-й	3-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 год. самостійної роботи здобувачів вищої освіти – 6 год.		Лекції		Лекції	
		30 год.	30 год.	6 год.	6 год.
		Практичні, семінарські		Практичні, семінарські	
		14 год.	14 год.	2 год.	2 год.
		Самостійна робота		Самостійна робота	
		76 год.	76 год.	112 год.	112 год.
	Вид контролю		Вид контролю		
	залік	екзамен	залік	екзамен	
	Курсова робота		Курсова робота		
	4-й семестр		4-й семестр		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 35% / 65%.

для заочної форми навчання – 7% / 93%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

Завданнями дисципліни є теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти з таких питань:

- підприємство, як суб'єкт господарювання та основні напрями його господарсько-фінансової діяльності (операційна, інвестиційна, інноваційна, фінансова);
- методологічні та методичні засади планування діяльності підприємства;
- формування програми виробництва та її реалізації, визначення виробничої потужності підприємства;
- визначення складових ресурсного потенціалу підприємства та шляхи його ефективного використання;
- теоретичні засади формування й використання трудових ресурсів підприємства та системи їх матеріального стимулювання; методичні підходи до їх аналізу та планування;
- теоретичні засади формування й використання майнових ресурсів (активів) підприємства; методичні підходи до їх аналізу та планування;
- теоретичні засади формування й використання фінансових ресурсів (капіталу) підприємства; методичні підходи до їх аналізу та планування;
- механізм формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- оцінка ефективності господарської діяльності та пошук шляхів її підвищення;
- конкурентоспроможність підприємства та методи її оцінки;
- механізм розвитку підприємства, запобігання кризових явищ та банкрутства; забезпечення економічної безпеки підприємства.

Компетентності та програмні результати навчання.

Вивчення дисципліни спрямоване на формування компетентності та відповідних їм вмінь, якими мають володіти випускники галузі знань «Публічне управління і адміністрування» освітнього рівня «бакалавр» після вивчення навчальної дисципліни «Економіка та фінанси підприємств»:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність працювати в команді.

ЗК 7. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

Фахові компетентності:

СК 1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.

СК2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК 4. Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.

СК6. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

СК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

СК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.

СК 11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

ПРН 8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

ПРН 14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.

ПРН 15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.

ПРН 16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

Передумови для вивчення дисципліни. Пререквізити та постреквізити дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» наведено у структурно-логічній схемі.

Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 1. Використовувати базові знання з	Лекція, презентація, практичні задачі,	Тестування, опитування,

<p>історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.</p>	<p>вправи, кейси, стандартизовані тести, мозковий штурм та інші форми групової роботи, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, презентації та виступи на наукових конференціях; підготовка наукової статті.</p>	<p>перевірка результатів виконання індивідуальних робіт, презентація, есе; участь у дискусіях; виступи з доповідями; підсумкова контрольна робота; участь у науковій конференції з публікацією тез доповідей; публікація наукової статті з науковим керівником.</p>
<p>ПРН 8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.</p>	<p>Групові заняття, ділові ігри, кейси, стандартизовані тести, ситуаційні задачі, мозковий штурм та інші форми групової роботи, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, презентації та виступи на наукових конференціях; підготовка наукової статті.</p>	<p>Тестування, обговорення проблем в організації; перевірка результатів виконання індивідуальних робіт, презентація, кейси; участь у дискусіях; виступи з доповідями; робота в проектних групах; участь у науковій конференції з публікацією тез доповідей; публікація наукової статті з науковим керівником.</p>
<p>ПРН 14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.</p>	<p>Лекція, презентація, практичні задачі, групові заняття, ділові ігри, кейси, стандартизовані тести, ситуаційні задачі, мозковий штурм та інші форми групової роботи, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, презентації та виступи на наукових конференціях; підготовка наукової статті.</p>	<p>Робота в проектних групах; обговорення проблем в організації; перевірка результатів виконання індивідуальних робіт, презентація; участь у дискусіях, виступи з доповідями; участь у науковій конференції з публікацією тез доповідей; публікація наукової статті з науковим керівником.</p>

<p>ПРН 15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності</p>	<p>Групові заняття, ділові ігри, кейси, стандартизовані тести, ситуаційні задачі, мозковий штурм та інші форми групової роботи, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, презентації та виступи на наукових конференціях; підготовка наукової статті.</p>	<p>Тестування, обговорення проблем в організації; перевірка результатів виконання індивідуальних робіт, презентація, кейси; участь у дискусіях; виступи з доповідями; робота в проектних групах; участь у науковій конференції з публікацією тез доповідей; публікація наукової статті з науковим керівником.</p>
<p>ПРН 16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.</p>	<p>Групові заняття, ділові ігри, кейси, стандартизовані тести, ситуаційні задачі, мозковий штурм та інші форми групової роботи, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, презентації та виступи на наукових конференціях; підготовка наукової статті.</p>	<p>Тестування, обговорення проблем в організації; перевірка результатів виконання індивідуальних робіт, презентація, кейси; участь у дискусіях; виступи з доповідями; робота в проектних групах; участь у науковій конференції з публікацією тез доповідей; публікація наукової статті з науковим керівником.</p>

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин

Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці

Підприємство як суб'єкт господарювання, його місце в системі ринкових відносин.

Зовнішнє середовище функціонування підприємства, його характеристика.

Державний регуляторний механізм діяльності підприємства. Пряме державне регулювання діяльності підприємства, економічні важелі регулювання.

Види підприємства та їх класифікація. Об'єднання підприємств.

Напрями та види діяльності підприємства.

Тема 2. Планування діяльності підприємства

Зміст та основні принципи планування діяльності підприємства. Поняття та види планів, систематизація планів підприємства.

Технологія планування діяльності підприємства.

Стратегічне планування діяльності підприємства.

Тактичне та оперативне планування.

Методи планування окремих показників господарсько-фінансової діяльності. Оцінка якості планів підприємства.

Змістовий модуль 2. Економічні основи виробничої діяльності підприємства

Тема 3. Економічна характеристика продукції підприємства

Загальна характеристика, систематизація та методи вимірювання продукції, що виробляє та реалізує підприємство.

Товарна політика підприємства і механізм її здійснення.

Формування асортименту товарів та управління ним.

Тема 4. Виробнича програма підприємства

Зміст, завдання та місце виробничої програми в системі господарських планів підприємства.

Інформаційне забезпечення обґрунтування виробничої програми підприємства.

Фактори, що визначають обсяги виробництва та реалізації продукції.

Ресурсне забезпечення виробничої програми підприємства.

Аналіз та планування обсягів реалізації продукції підприємства.

Оперативне виробниче планування обсягів, ритмічності виробництва та сезонності реалізації продукції.

Резерви зростання обсягів виробництва та реалізації продукції.

Тема 5. Виробнича потужність підприємства

Поняття виробничої потужності підприємства, його структурних підрозділів, окремих ланок, основного виду обладнання.

Фонд часу роботи обладнання та методика його визначення.

Системи і методи визначення потужності підприємства.

Динамічні показники виробничої потужності.

Фактори, що впливають на ефективність використання виробничої потужності. їх класифікація і характеристика.

Резерви зростання виробничої потужності підприємства.

Змістовий модуль 3. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

Тема 6. Ресурсний потенціал підприємства

Поняття та види економічних ресурсів.

Поняття потенціалу і ресурсного потенціалу підприємства.

Взаємозв'язок окремих елементів ресурсного потенціалу підприємства.

Чинники, що обумовлюють рівень використання ресурсного потенціалу.

Основні напрями підвищення ефективності ресурсного потенціалу підприємства.

Тема 7. Трудові ресурси підприємства

Трудові ресурси підприємства та характеристика їх видів.

Продуктивність праці робітників: поняття та методи оцінки.

Методи нормування витрат праці на підприємстві.

Форми мотивації праці робітників. Системи оплати праці та їх характеристика.

Тарифна система, її зміст, призначення та використання на підприємстві.

Безтарифна система, її зміст та умови використання. Сутність контрактної форми оплати праці.

Форми додаткової заробітної плати, особливості їх застосування на підприємствах з різними формами власності. Форми та системи преміювання на підприємстві. Соціальні виплати та пільги як стимулюючий фактор продуктивності.

Методичні інструменти аналізу чисельності та фонду оплати праці підприємства.

Тема 8. Майнові ресурси (активи) підприємства

Сутність активів підприємства та їх місце в системі ресурсного забезпечення діяльності.

Поняття, склад та класифікація необоротних активів підприємства.

Сутність, класифікація та особливості відтворення основних засобів підприємства.

Методичні інструменти оцінки стану, руху та ефективності використання основних засобів підприємства.

Нематеріальні активи підприємства: сутність, класифікація, призначення, особливості формування та відтворення.

Довгострокові фінансові інвестиції підприємства: поняття, класифікація, методи оцінки.

Оборотні активи підприємства: економічна сутність та класифікація.

Тема 9. Фінансові ресурси (капітал підприємства)

Фінансові ресурси підприємства: сутність, склад, класифікація та джерела формування.

Капітал як складова ресурсів підприємства. Класифікація капіталу підприємства.

Власний капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмітні особливості.

Позиковий капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмітні особливості.

Поняття структури та вартості капіталу підприємства.

Методичні інструменти аналізу капіталу підприємства: поняття, завдання, етапи та основні методи.

Планування обсягу і структури капіталу підприємства: сутність, етапи та методи.

Резерви зростання капіталу підприємства.

Змістовий модуль 4. Економічні результати господарсько-фінансової діяльності підприємства

Тема 10. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції

Сутність понять витрати, поточні та капітальні витрати підприємства, виробнича собівартість продукції, послуг і робіт.

Класифікація поточних витрат. Особливості складу поточних витрат в окремих галузях економіки.

Показники собівартості продукції та порядок їх обчислення.

Методичні інструменти аналізу поточних витрат підприємства.

Методи планування поточних витрат підприємства. Кошторис витрат виробництва: поняття, склад та методика складання.

Резерви раціоналізації поточних витрат підприємства.

Тема 11. Доходи та цінова політика підприємства

Доходи підприємства в системі економічних показників його діяльності. Класифікація доходів підприємства.

Сутність, механізм формування доходів від операційної діяльності підприємства..

Цінова політика підприємства як фактор формування його доходів від реалізації продукції: сутність та етапи розроблення.

Методичні інструменти та послідовність аналізу доходів підприємства.

Планування доходів підприємства: поняття, завдання і послідовність.

Поняття та класифікація резервів зростання доходів підприємства.

Тема 12. Фінансові результати діяльності підприємства

Поняття, види та класифікація фінансових результатів діяльності підприємства.

Сутність, функції та значення прибутку, джерела його утворення

Показники рентабельності підприємства та фактори, що їх визначають.

Методичні інструменти та послідовність аналізу прибутку підприємства.

Обґрунтування прибутку на плановий період: завдання та методичний інструментарій.

Резерви зростання прибутку підприємства: поняття, класифікація, методика оцінки.

Використання чистого прибутку підприємства.

Змістовий модуль 5. Інтегральна оцінка стану підприємства

Тема 13. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки

Поняття ефекту як результату діяльності підприємства, аналітичного показника і критерію оцінки діяльності підприємства. Види ефекту.

Ефективність діяльності підприємства: сутність та основні характеристики.

Особливості оцінки ефективності основних видів діяльності підприємства: операційної, інвестиційної та фінансової. Оцінка ефективності інвестиційних та інноваційних проектів підприємства.

Методи інтегральної оцінки ефективності діяльності підприємства.

Напрями підвищення ефективності діяльності підприємства.

Тема 14. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки

Поняття фінансово-майнового стану підприємства, мета і завдання його дослідження.

Поняття та методи оцінки фінансово-майнового стану підприємства

Сутність понять ліквідності та платоспроможності підприємства.

Сутність поняття фінансової стійкості підприємства.

Сутність рентабельності діяльності підприємства.

Комплексне оцінювання фінансово-майнового стану підприємства.

Інтегральна оцінка фінансово-майнового стану підприємства.

Послідовність етапів здійснення інтегральної оцінки фінансово-майнового стану підприємства.

Змістовий модуль 6. Розвиток підприємства та забезпечення його економічної безпеки

Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку

Поняття «розвиток»; його роль, місце і значення в господарській діяльності. Основні форми розвитку підприємства.

Концепції розвитку підприємств.

Сутнісна характеристика та організаційні форми трансформації підприємств (організацій) та об'єднань.

Розробка і реалізація програми (бізнес-проекту) трансформації підприємств.

Тема 16. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність

Сутність і фази розгортання кризи.

Методичні підходи до визначення ймовірності кризи на підприємстві.

Цілі та форми санації. Відмітні особливості досудової та судової санації (фінансового оздоровлення). Зміст плану санації. Класифікація санаційних заходів.

Банкрутство підприємства як результат розвитку кризових явищ в його діяльності.

Загальна характеристика процесу ліквідації збанкрутілого суб'єкта господарювання.

Генезис формування та сучасне розуміння економічної безпеки підприємств, її місце і роль в системі управління підприємством.

Методи моніторингу економічної безпеки підприємства. Механізми забезпечення економічної безпеки підприємства.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						Кількість годин					
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього					
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин												
Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці	12,5	3	1,5			8	12,88	0,66	0,22			12
Тема 2. Планування діяльності підприємства	12,5	3	1,5			8	12,88	0,66	0,22			12
Разом за змістовим модулем 1	25	6	3			16	25,76	1,32	0,44			24
Змістовий модуль 2. Економічні основи виробничої діяльності підприємства												
Тема 3. Економічна характеристика	13,5	3	1,5			9	12,88	0,66	0,22			12

продукції підприємства												
Тема 4. Виробнича програма підприємства	13,5	3	1,5			9	13,88	0,66	0,22			13
Тема 5. Виробнича потужність підприємства	13,5	3	1,5			9	13,88	0,66	0,22			13
Разом за змістовим модулем 2	40,5	9	4,5			27	40,64	1,98	0,66			38
Змістовий модуль 3. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства												
Тема 6. Ресурсний потенціал підприємства	12,5	3	1,5			8	12,88	0,66	0,22			12
Тема 7. Трудові ресурси підприємства	13,5	3	1,5			9	13,88	0,66	0,22			13
Тема 8. Майнові ресурси (активи) підприємства	15	4	2			9	13,92	0,69	0,23			13
Тема 9. Фінансові ресурси (капітал підприємства)	13,5	3	1,5			9	12,92	0,69	0,23			12
Разом за змістовим модулем 3	54,5	13	6,5			35	53,6	2,7	0,9			50
Перший підсумковий контроль (залік)	120	30	14			76	120	6	2			112
Змістовий модуль 4. Економічні результати господарсько-фінансової діяльності підприємства												
Тема 10. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції	17	4	2			11	17,15	0,86	0,29			16
Тема 11. Доходи та цінова політика підприємства	17	4	2			11	17,15	0,86	0,29			16
Тема 12. Фінансові результати діяльності підприємства	17	4	2			11	17,15	0,86	0,29			16
Разом за змістовим модулем 4	51	12	6			33	51,45	2,58	0,87			48
Змістовий модуль 5. Інтегральна оцінка стану підприємства												
Тема 13. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки	17	4	2			11	17,15	0,86	0,29			16
Тема 14. Фінансово-майновий стан	18	4	2			12	17,14	0,86	0,28			16

підприємства та методи його оцінки												
Разом за змістовим модулем 5	35	8	4			23	34,29	1,72	0,57			32
Змістовий модуль 6. Розвиток підприємства та забезпечення його економічної безпеки												
Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку	17	4	2			11	17,13	0,85	0,28			16
Тема 16. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність	17	4	2			11	17,13	0,85	0,28			16
Разом за змістовим модулем 6	34	8	4			22	34,26	1,7	0,56			32
Другий підсумковий контроль (екзамен)	120	30	14			76	120	6	2			112
Усього годин	240	60	28			152	240	12	4			224

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці	1,5	0,22
2.	Тема 2. Планування діяльності підприємства	1,5	0,22
3.	Тема 3. Економічна характеристика продукції підприємства	1,5	0,22
4.	Тема 4. Виробнича програма підприємства	1,5	0,22
5.	Тема 5. Виробнича потужність підприємства	2	0,22
6.	Тема 6. Ресурсний потенціал підприємства	2	0,22
7.	Тема 7. Трудові ресурси підприємства	2	0,22
8.	Тема 8. Майнові ресурси (активи) підприємства	2	0,23
9.	Тема 9. Фінансові ресурси (капітал підприємства)	2	0,23
10.	Тема 10. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції	2	0,29
11.	Тема 11. Доходи та цінова політика підприємства	2	0,29
12.	Тема 12. Фінансові результати діяльності підприємства	2	0,29
13.	Тема 13. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки	2	0,29
14.	Тема 14. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки	2	0,28

15.	Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку	2	0,28
16.	Тема 16. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність	2	0,28
Разом		30	4

6. Самостійна робота

Самостійна робота здобувача вищої освіти (СР) – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються здобувачем вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СР є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Метою СР є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у здобувачів вищої освіти самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувач вищої освіти в денній формі навчання, визначається навчальним планом і становить 65 % (78 години) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (120 годин).

У ході самостійної роботи здобувач вищої освіти має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної освітньо-наукової діяльності.

Основними формами СР є такі:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до семінарських, практичних (лабораторних) занять та виконання домашніх завдань;
- систематика вивченого матеріалу курсу перед написанням модулів та підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;
- виконання індивідуальних завдань (написання рефератів, здійснення наукових досліджень з підготовкою доповіді на науковій конференції та/або публікацією статті (тез доповіді) у науковому збірнику, пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу, підготовка та проведення здобувачем вищої освіти на практичному занятті міні-лекції, складання словника по курсу, розробка тематичного кросворду, написання реферату за заданою тематикою тощо).

Всі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які здобувачі вищої освіти мають виконувати обов'язково впродовж вивчення даної дисципліни. Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких здобувач вищої освіти на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1 Підприємство в соціально-орієнтованій ринковій економіці I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті III. Дати відповідь на тестові питання IV. Виконати практичне завдання.	8	12
2	Тема 2 Планування діяльності підприємства I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському III. Дати відповідь на тестові питання.	8	12
3	Тема 3 Економічна характеристика продукції підприємства I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті III. Дати відповідь на тестові питання.	9	12
4	Тема 4 Виробнича програма підприємства I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті III. Дати відповідь на тестові питання IV. Виконати практичне завдання У. Розв'язати задачі.	9	13
5	Тема 5 Виробнича потужність підприємства I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті III. Дати відповідь на тестові питання IV. Розв'язати задачі..	9	13
6	Тема 6 Ресурсний потенціал підприємства. Трудові ресурси підприємства I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті III. Дати відповідь на тестові питання IV. Розв'язати задачі..	8	12
7	Тема 7 Майнові ресурси (активи) підприємства I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті III. Дати відповідь на тестові питання IV. Розв'язати задачі..	9	13
8	Тема 8 Фінансові ресурси (капітал підприємства) I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу. II. Підготовка до виступу на семінарському занятті III. Дати відповідь на тестові питання IV. Розв'язати задачі..	9	13
9	Тема 9 Поточні витрати підприємства та собівартість продукції	9	12

	<p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті</p> <p>III. Дати відповідь на тестові питання</p> <p>IV. Розв'язати задачі..</p>		
10	<p>Тема 10. Доходи та цінова політика підприємства</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті</p> <p>III. Дати відповідь на тестові питання</p> <p>IV. Розв'язати задачі..</p>	11	16
11	<p>Тема 11 Фінансові результати діяльності підприємства</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті</p> <p>III. Дати відповідь на тестові питання</p> <p>IV. Розв'язати задачі..</p>	11	16
12	<p>Тема 12 Інтегральна оцінка стану підприємства</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті</p> <p>III. Дати відповідь на тестові питання</p> <p>IV. Розв'язати задачі.</p>	11	16
13	<p>Тема 13 Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському</p> <p>III. Дати відповідь на тестові питання</p> <p>IV. Розв'язати задачі.</p>	11	16
14	<p>Тема 14 Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті</p> <p>III. Дати відповідь на тестові питання</p> <p>IV. Виконати практичне завдання.</p>	12	16
15	<p>Тема 15 Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті</p> <p>III. Дати відповідь на тестові питання</p> <p>IV. Виконати практичне завдання.</p>	11	16
	<p>Тема 16. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність</p> <p>I. Опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу.</p> <p>II. Підготовка до виступу на семінарському занятті</p> <p>III. Дати відповідь на тестові питання</p> <p>IV. Виконати практичне завдання.</p>	11	16
	Разом	152	224

7. Індивідуальні завдання

Види індивідуальних науково (навчально)- дослідницьких завдань:

- підготовка статті до друку;
- виступ на наукових конференціях (друковані тези);
- участь у інтернет-конференціях;
- участь у олімпіадах;
- конспект з теми (модуля) за заданим або власно розробленим здобувач вищої освіти планом;
- реферат з теми (модуля) або вузької проблематики;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;
- розроблення навчальних та діагностичних тестових завдань (з теми, модуля, курсу).
- написання есе, творчих завдань тощо.

Здобувачі вищої освіти за темами, вказаними в тематичному плані дисципліни та у методичних рекомендаціях до самостійної роботи, виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів, реферативних доповідей, аналізу наукових статей, статистичних даних підприємств.

Індивідуальною формою навчання для здобувачів вищої освіти денної форми навчання є курсова робота; для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання – контрольна та курсова роботи.

8. Методи навчання

Навчальний процес у національному університеті «Запорізька політехніка» здійснюється за кредитно-модульною технологією – моделі організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні двох складових: модульної технології навчання та кредитів (залікових одиниць) і охоплює зміст, форми та засоби навчального процесу, форми контролю навчальної діяльності здобувача вищої освіти в процесі аудиторної та самостійної роботи.

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

1) словесні методи (джерелом знання яких є усне або друковане слово):

- розповідь – цей метод передбачає оповідну, описову форми розкриття навчального матеріалу з метою спонукання здобувачів вищої освіти до створення в уяві певного образу;
- пояснення – метод, який передбачає розкриття сутності певного явища, процесу, закону;
- бесіда, як метод, передбачає використання попереднього досвіду здобувачів вищої освіти з певної галузі знань і на основі цього залучення їх за допомогою діалогу до усвідомлення нових явищ, понять або відтворення вже наявних знань;
- навчальна дискусія – метод передбачає проведення навчальних групових дискусій/обговорень з певної проблеми в малих групах; використовується для стимулювання пізнавального інтересу, залучення здобувачів вищої освіти до активного обговорення різноманітних наукових точок зору з тієї чи іншої проблеми, спонукання їх до осмислення різних підходів, до аргументації чужої і своєї позиції;

- лекція – передбачає розкриття у словесній формі сутності явищ, наукових понять, процесів, які знаходяться між собою в логічному зв'язку, об'єднані загальною темою; використовується для забезпечення закінченості і цілісності сприйняття здобувачами вищої освіти навчального матеріалу в його логічних опосередкуваннях і взаємозв'язках по темі в цілому;

2) наочні методи (джерелом знань яких є спостережувані предмети, явища, наочні посібники):

- ілюстрація – передбачає розкриття сутності предметів і процесів через їх символічне зображення; використовується для показу здобувачам вищої освіти ілюстративних посібників, плакатів, таблиць, графіків, схем, зарисовок на дошці, моделей тощо;

- демонстрація – метод, який характеризується рухомістю засобу демонстрування; використовується для показу здобувачам вищої освіти предметів і процесів в натурі і динаміці (наприклад, перегляд навчального кінофільму, презентації);

3) практичні методи (здобувачі вищої освіти отримують знання і виробляють вміння, виконуючи практичні дії, які сприяють формуванню та закріпленню практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань).

При викладанні курсу «Економіка і фінанси підприємства» використовуються наступні практичні методи:

- практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;

- вправа – для повторного виконання розумової або практичної дії з метою оволодіння нею або підвищення її якості;

- дослідницький метод – передбачає здобуття знання, дослідження предмету або явища, формулювання висновків і застосування здобутих знань і навичок у житті, що вимагає від здобувачів вищої освіти максимуму самостійної пошукової, творчої діяльності, розв'язання наукових завдань;

- проблемна ситуація – організація навчального процесу, що передбачає створення проблемної ситуації та активну самостійну діяльність здобувачів вищої освіти у її розв'язанні. Це веде до ґрунтовного засвоєння і закріплення наукових положень, розвиває творче мислення і здатність до самостійної діяльності;

4) інтерактивні методи навчання (навчання, побудоване на активній взаємодії викладача та здобувачів вищої освіти):

- кейс-метод або метод ситуаційних вправ – метод, що дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності здобувачів вищої освіти, сприяє розвитку винахідливості, вмінню вирішувати проблеми, розвиває здібності проводити аналіз і діагностику проблем;

- ділова гра – метод пошуку рішень в умовній проблемній ситуації, що застосовується як метод активного навчання її учасників з метою вироблення у них навичок прийняття рішень в нестандартних ситуаціях, а також як засіб тестування здібностей;

- метод модерації – метод, що дає змогу організувати інтерактивне спілкування, структуруючи та спрямовуючи групову роботу; спрямований на груповий пошук причин виниклої ситуації (проблеми), виявлення ймовірних наслідків і визначення шляхів вирішення ситуації;

- інтелект-карта – це спосіб зображення процесу мислення за допомогою схем і образів, що допомагає здобувачам вищої освіти вирішувати завдання та підвищувати якість навчання;

- метод проектів – освітня технологія, спрямована на отримання здобувачами вищої освіти знань у тісному зв'язку з життєвою практикою.

9. Очікувані результати навчання з дисципліни

Програмні результати навчання ОП	Очікувані результати навчання
ПРН 1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.	<ul style="list-style-type: none"> - знання економічних основ функціонування підприємства в системі ринкових відносин, основних напрямів та видів його діяльності, видів підприємств; - знання зовнішнього середовища та його впливу на діяльність підприємства;
ПРН 8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.	<ul style="list-style-type: none"> - знання системи аналізу та планування обсягів, результатів діяльності, ресурсного потенціалу підприємства; - вміння володіти методами стратегічного, тактичного та оперативного планування; планування обсягів діяльності, необхідних ресурсів, зовнішніх і внутрішніх обмежень та ризиків, напрямів розвитку та реструктуризації; - вміння використовувати інструментарій обґрунтування обсягів виробництва та реалізації продукції підприємства, його виробничої потужності, потреби підприємства у матеріальних ресурсах, мати уявлення про критерії оптимізації обсягів матеріально-сировинних ресурсів, що необхідні підприємству; товарну та цінову політику підприємства;
ПРН 14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.	<ul style="list-style-type: none"> - знання сучасних теорій та моделей розвитку підприємства, механізму трансформації (реструктуризації) підприємств у процесі розвитку; - вміння аналізувати та планувати ресурси, які необхідні підприємству, розробляти політику формування та використання трудових, майнових і фінансових ресурсів; - знання основ економічної безпеки підприємства та його антикризової діяльності

<p>ПРН 15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності</p>	<ul style="list-style-type: none"> - знання ефективності, конкурентоспроможності підприємства та його продукції, володіння практичними навичками оцінки цих параметрів; - знання ресурсного потенціалу підприємства та його складових елементів; - вміння обґрунтовувати ефективність інвестиційних та інноваційних проєктів;
<p>ПРН 16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - знання основних результативних показники діяльності підприємства, порядок їх формування та використання; - знання капітал підприємства, його структуру, взаємозв'язок з ресурсами, економічні основи формування та використання; - вміння оцінювати фінансово-майновий стан підприємства, його конкурентоспроможність, загрозу банкрутства. - вміння аналізувати та планувати доходи, поточні витрати і фінансові результати від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства

10. Методи контролю

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання: усне опитування на практичних заняттях, захист домашнього завдання, аудиторне розв'язання завдань, тестування.

До основних завдань контролю знань належать:

- оцінювання рівня засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу дисципліни;
- інформування здобувачів вищої освіти про якість їх роботи над вивченням дисципліни;
- мотивація здобувачів вищої освіти до систематичної активної роботи протягом семестру;
- аналіз успішності та вплив викладача на процес самостійної роботи здобувачів вищої освіти і ефективність навчального процесу в цілому.

Контроль дозволяє вимірювати й оцінювати здобуті здобувачами вищої освіти у процесі навчання знання, уміння та навички, тому він відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня підготовки фахівців.

Під час вивчення дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» застосовується поточний модульний контроль знань здобувачів вищої освіти. Підсумкове (завершальне) оцінювання знань здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється, згідно з встановленим у НУЗП порядком, за 100-

бальною шкалою з урахуванням результатів поточного модульного контролю. В процесі поточного контролю здійснюється перевірка запам'ятовування та розуміння програмного матеріалу набуття вміння і навичок конкретних розрахунків та обґрунтувань, опрацювання, публічного та письмового викладу (презентації) певних питань дисципліни.

Поточний контроль здійснюється в двох формах:

- контроль систематичності та активності роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- модульний проміжний контроль.

У разі невиконання завдань поточного контролю з об'єктивних причин, здобувач вищої освіти має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом декана. Порядок такого контролю визначає викладач.

Об'єктом поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- відвідування лекційних та семінарських занять;
- систематичність та активність роботи на семінарських і практичних заняттях;
- виконання обов'язкового завдання для самостійного опрацювання;
- виконання одного з вибіркового завдання для самостійного опрацювання;
- участь в конференціях та олімпіадах.

Контроль систематичності та активності роботи здобувача вищої освіти протягом семестру базується на оцінюванні активності та рівня знань здобувачів вищої освіти при обговоренні питань семінарських занять.

Критерії оцінювання: активність здобувачів вищої освіти в обговоренні питань семінарів вимірюється середнім значенням одержаних впродовж семестру оцінок.

Рейтинговий (модульний) контроль здійснюється у формі контрольних робіт за окремими частинами дисципліни (модулями).

Підсумкове оцінювання знань. Загальна підсумкова оцінка знань з дисципліни складається з суми балів за результати поточного та модульного контролю. До заліково-екзаменаційної відомості заносяться сумарні результати в балах за 100-бальною шкалою, 4-х бальною національною шкалою та за шкалою ECTS.

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою. Підсумковий контроль визначається як середня модулів.

Іспит (залік) проводиться за наявності незадовільної оцінки підсумкового модуля або за вибором здобувача вищої освіти.

11. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Розподіл балів, які отримують здобувач вищої освіти при поточному оцінюванні знань (екзамен)

	завдання								
5	Змістовий модуль 5 (8 лекц., 8 практик.)	8		8	12	4	10	10	52
	Тема 13.	2		2	3	1			8
	Тема 14.	2		2	3	1			8
	Тема 15.	2		2	3	1			8
	Тема 16.	2		2	3	1			8
	Контрольна робота						10		10
	Індивідуальне завдання							10	10
	Разом	14		14	22	10	20	20	100

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при поточному оцінюванні знань (екзамен)

1. Форма підсумкового контролю – залік

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Рубіжний контроль 1						
T1	T2	T3	T4	T5	Контрольна робота	
15	15	15	15	15	25	100

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Рубіжний контроль 2					
T6	T7	T.8	T.9	Контрольна робота	
20	20	20	20	20	100

2. Форма підсумкового контролю – іспит

Поточне тестування та самостійна робота					Сума
Рубіжний контроль 1					
T10	T11	T12	T13	Контрольна робота	
20	20	20	20	20	100

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Рубіжний контроль 2				
T14	T15	T.16	Контрольна робота	
25	25	25	25	100

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до проведення семінарських та практичних занять з курсу «Економіка та фінанси підприємства» для здобувачів вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», освітня програма (спеціалізація) «Регіональне управління» / Укл. І.А. Нечаєва. – Запоріжжя: НУЗП, 2019, 93 с.

2. Методичні вказівки до виконання самостійної та індивідуальної роботи з курсу «Економіка та фінанси підприємства» для здобувачів вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», освітня програма (спеціалізація) «Регіональне управління» / Укл. І.А. Нечаєва. – Запоріжжя: НУЗП, 2019, 41 с.

3. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» для здобувачів вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», освітня програма (спеціалізація) «Регіональне управління» / Укл. І.А. Нечаєва. – Запоріжжя: НУЗП, 2019, 30 с.

4. Методичні вказівки для виконання контрольної роботи з дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» для здобувачів вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», освітня програма (спеціалізація) «Регіональне управління» / Укл. І.А. Нечаєва. – Запоріжжя: НУЗП, 2019, 40 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Крикавський Є.В., Люльчак З.С. Економіка і фінанси підприємств: Навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 696 с.

2. Величко В. В. Конспект лекцій з курсу «Економіка і фінанси підприємства» (для здобувач вищої освіти денної та заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.030601 – Менеджмент). Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 152 с.

3. Петрович Й. М., Прокопишин-Рашкевич Л. М. Економіка і фінанси підприємства : підручник. Львів : «Магнолія 2006», 2014. 406 с.

4. Гетьман О.О. Шаповал В.М. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.

5. Економіка підприємства: навчальний посібник / За ред. А.В. Шегди. Київ : Знання, 2005. 431 с
6. Економіка підприємства: Підруч. / За заг. ред. С. Ф. Покропивного. – 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Вид-во КНЕУ, 2000. 528 с.
7. Манів З. О., Луцький І. М. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ : Знання, 2004. 580 с.

Додаткова

8. Економіка підприємства: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Харків : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2011. 208 с.
9. Економіка підприємства: навчальний посібник / О. М. Бандурка, Є. В. Ковальов, М. А. Садиков, О. С. Маковоз; за заг. ред. О. М. Бандурки. – Харків: ХНУВС, 2017. 192 с.
10. Дмитрієв І. А., Шевченко І. Ю. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи здобувач вищої освіти вищих навчальних закладів. Харків : ХНАДУ, 2018. 292 с.
11. Економіка підприємства: навч. посіб. / [І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, С. В. Сусліков, К. О. Тимофєєва] ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. «Харків. Політехн. ін-т». Харків: НТУ «ХП», 2016. 380 с.
12. Лойко В.В., Макаровська Т.П. Економіка підприємства: навч. посібн. Київ: КНУТД, 2015. 267 с.
13. Економіка виробничого підприємництва: Навч. посіб. / За ред. Й. М. Петровича. Київ: Знання, КОО, 2001. 406 с.
14. ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)
http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/images/phocagallery/2017/Pryklady_DSTU_8302_2015.pdf
15. Нечаєва І. А., Горлов Є. В. Удосконалення методики аналізу системи управління відтворенням оборотного капіталу підприємства. *Держава та регіони*. Сер. Економіка та підприємництво. 2014. Вип. 6. С. 61-66.
16. Борисенко Е. Е., Нечаєва И. А. Оценка эффективности управления ресурсами предприятия на основе построения динамического норматива. *Менеджмент в России и за рубежом*. Москва: ЗАО «Финпресс». 2014. №2. С.100-108.
17. Nechaeva I. A., Shostak M. D. Analysis of macro-economic influence on development of a small enterprise in Ukraine. *Економічний вісник Запорізького національного технічного університету*. 2017. № 2. С. 74 – 78.
18. Нечаєва, І. А. Управління продуктивністю праці з метою підвищення ефективності підприємства. *XIV Міжнародна конференція «Стратегія якості у промисловості і освіті»* (4-7 червня 2018 р., Варна, Болгарія): матеріали. у 2-х томах. Упорядники Хохлова Т.С., Ступак Ю.О. Дніпро-Варна, 2018. 396 с. С. 371-376.
19. Нечаєва І. Особливості прийняття управлінських рішень, їх оцінка та оцінювання в умовах кризи. *Економічний аналіз*. Тернопіль. 2019. Том 29. №1. С. 156-163.

Інформаційні ресурси

1. Ukrstat.org - публикация документов Государственной Службы Статистики Украины. URL: <https://ukrstat.org/>.
2. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Головне управління статистики у Запорізькій області. URL: <http://www.zp.ukrstat.gov.ua/>.
4. Господарський кодекс України. Закон України № 436-IV від 16.01.2003. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. Податковий кодекс України / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
6. Бюджетний кодекс України. Закон України № 2456-VI. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/12156.html>.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

Кафедра _____

Менеджменту

(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППН 05 «Економіка та фінанси підприємства»

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) «Регіональне управління»

(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут, факультет Економіко–гуманітарний інститут, факультет економіки і управління

(найменування інституту, факультету)

Ступінь вищої освіти: _____

бакалавр

(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри

менеджменту

(найменування кафедри)

Протокол від «18» серпня 2020 року № 1

м. Запоріжжя 2020

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>ППН05 Економіка та фінанси підприємства, дисципліна обов'язкова</i>
Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський) рівень</i>
Викладач	<i>Нечаєва Ірина Анатоліївна, к.е.н. доцент, доцент</i>
Контактна інформація викладача	<i>Телефон кафедри, 050-613-72-86, i.nechaeva@i.ua</i>
Час і місце проведення навчальної дисципліни	<i>а.276</i>
Обсяг дисципліни	<i>Кількість годин – 240; кредитів – 8; розподіл годин: лекції – 60, практичні та семінарські – 28, самостійна робота – 152. Індивідуальне науково-дослідне завдання – курсова робота (30 годин). Види контролю – залік, іспит.</i>
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<i>Пререквізити та постреквізити дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» наведено у структурно-логічній схемі.</i>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК 1. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 6. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 7. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).</p> <p>Фахові компетентності:</p> <p>СК 1. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів.</p> <p>СК2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.</p> <p>СК 4. Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.</p> <p>СК6. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.</p> <p>СК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.</p> <p>СК10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.</p> <p>СК 11. Здатність у складі робочої групи проводити прикладні дослідження в сфері публічного управління та адміністрування.</p> <p>Очікувані програмні результати навчання:</p>	

ПРН 1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.
ПРН 8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.
ПРН 14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.
ПРН 15. Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.
ПРН 16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

- формування у здобувачів вищої освіти сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що її характеризують.

5. Завдання вивчення дисципліни

теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти з таких питань:

- підприємство, як суб'єкт господарювання та основні напрями його господарсько-фінансової діяльності (операційна, інвестиційна, інноваційна, фінансова);
- методологічні та методичні засади планування діяльності підприємства;
- формування програми виробництва та її реалізації, визначення виробничої потужності підприємства;
- визначення складових ресурсного потенціалу підприємства та шляхи його ефективного використання;
- теоретичні засади формування й використання трудових ресурсів підприємства та системи їх матеріального стимулювання; методичні підходи до їх аналізу та планування;
- теоретичні засади формування й використання майнових ресурсів (активів) підприємства; методичні підходи до їх аналізу та планування;
- теоретичні засади формування й використання фінансових ресурсів (капіталу) підприємства; методичні підходи до їх аналізу та планування;
- механізм формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- оцінка ефективності господарської діяльності та пошук шляхів її підвищення;
- конкурентоспроможність підприємства та методи її оцінки;
- механізм розвитку підприємства, запобігання кризових явищ та банкрутства; забезпечення економічної безпеки підприємства.

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Економічні засади функціонування підприємства в системі ринкових відносин

- Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці
- Тема 2. Планування діяльності підприємства

Змістовий модуль 2. Економічні основи виробничої діяльності підприємства

- Тема 3. Економічна характеристика продукції підприємства
- Тема 4. Виробнича програма підприємства
- Тема 5. Виробнича потужність підприємства

Змістовий модуль 3. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

- Тема 6. Ресурсний потенціал підприємства
- Тема 7. Трудові ресурси підприємства
- Тема 8. Майнові ресурси (активи) підприємства
- Тема 9. Фінансові ресурси (капітал підприємства)

Змістовий модуль 4. Економічні результати господарсько-фінансової діяльності підприємства

- Тема 10. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції
- Тема 11. Доходи та цінова політика підприємства
- Тема 12. Фінансові результати діяльності підприємства

Змістовий модуль 5. Інтегральна оцінка стану підприємства

- Тема 13. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки

Тема 14. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки
Змістовий модуль 6. Розвиток підприємства та забезпечення його економічної безпеки
Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку
Тема 16. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1.	Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці	лекція, семінарське заняття	4,5
2.	Тема 2. Планування діяльності підприємства	лекція, семінарське заняття	4,5
3.	Тема 3. Економічна характеристика продукції підприємства	лекція, семінарське заняття	4,5
4.	Тема 4. Виробнича програма підприємства	лекція, семінарське заняття	4,5
5.	Тема 5. Виробнича потужність підприємства	лекція, семінарське заняття	4,5
6.	Тема 6. Ресурсний потенціал підприємства	лекція, семінарське заняття	4,5
7.	Тема 7. Трудові ресурси підприємства	лекція, семінарське заняття	4,5
8.	Тема 8. Майнові ресурси (активи) підприємства	лекція, семінарське заняття	6
9.	Тема 9. Фінансові ресурси (капітал підприємства)	лекція, семінарське заняття	4,5
10.	Тема 10. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції	лекція, семінарське заняття	6
11.	Тема 11. Доходи та цінова політика підприємства	лекція, семінарське заняття	6
12.	Тема 12. Фінансові результати діяльності підприємства	лекція, семінарське заняття	6
13.	Тема 13. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки	лекція, семінарське заняття	6
14.	Тема 14. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки	лекція, семінарське заняття	6
15.	Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку	лекція, семінарське заняття	6
16.	Тема 16. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність	лекція, семінарське заняття	6
Разом			90

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Види СР	Кількість годин (СР+ консультування)	Контрольні заходи
1.	Тема 1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці	Тематичний пошук додаткової літератури	8	Доповіді, тестування
2.	Тема 2. Планування діяльності підприємства	Тематичний пошук додаткової літератури	8	Доповіді, тестування
3.	Тема 3. Економічна характеристика продукції підприємства	Тематичний пошук додаткової літератури	9	Доповіді, тестування
4.	Тема 4. Виробнича програма підприємства	Тематичний пошук додаткової літератури, рішення задач	9	Доповіді, тестування
5.	Тема 5. Виробнича потужність підприємства	Тематичний пошук додаткової літератури, рішення задач	9	Доповіді, тестування
6.	Тема 6. Ресурсний потенціал підприємства	Тематичний пошук додаткової літератури, рішення задач	8	Доповіді, тестування
7.	Тема 7. Трудові ресурси підприємства	Тематичний пошук додаткової літератури, рішення задач	9	Доповіді, тестування
8.	Тема 8. Майнові ресурси (активи) підприємства	Тематичний пошук додаткової літератури, рішення задач	9	Доповіді, тестування

9.	Тема 9. Фінансові ресурси (капітал підприємства)	Тематичний пошук додаткової літератури, рішення задач	9	Доповіді, тестування
10.	Тема 10. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції	Тематичний пошук додаткової літератури, рішення задач	11	Доповіді, тестування
11.	Тема 11. Доходи та цінова політика підприємства	Тематичний пошук додаткової літератури, рішення задач	11	Доповіді, тестування
12.	Тема 12. Фінансові результати діяльності підприємства	Тематичний пошук додаткової літератури, рішення задач	11	Доповіді, тестування
13.	Тема 13. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінки	Тематичний пошук додаткової літератури, рішення задач	11	Доповіді, тестування
14.	Тема 14. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки	Тематичний пошук додаткової літератури, рішення задач	12	Доповіді, тестування
15.	Тема 15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку	Тематичний пошук додаткової літератури, рішення задач	11	Доповіді, тестування
16.	Тема 16. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність	Тематичний пошук додаткової літератури, рішення задач	11	Доповіді, тестування
Разом			152	

9. Система та критерії оцінювання курсу

Контроль знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання. Для визначення рейтингової оцінки курсу дисципліни «Економіка та фінанси підприємства» поділяється на 6 основні змістові модулі, у межах яких розподілені теми.

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання використовуються наступні засоби оцінювання:

- поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, правильності виконання практичних завдань та розрахунків, у тому числі запланованих на самостійне опрацювання тощо;

- чотири рубіжних контролів;
- залік;
- іспит.

Індивідуальне науково-дослідне завдання – курсова робота.

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання засоби оцінювання:

захист контрольної роботи, підсумковий контроль у формі заліку та іспиту: тести, розв'язання задач. Індивідуальне науково-дослідне завдання – курсова робота.

№ п/п	Поточна навчальна діяльність	Кількість балів						Разом
		Робота на лекції	Практичні заняття			Контрольна робота	Індивідуальне завдання	
			Присутність на прак. занятті	Опланування практичним і навичками	Тестовий контроль			
1 підсумковий контроль (залік)								
1	Змістовий модуль 1 (2 лекц., 2 практ.)	2	2	4	2	5	5	20
	Тема 1.	1	1	2	1			5
	Тема 2.	1	1	2	1			5
	Контрольна робота					5		5
	Індивідуальне завдання						5	5
2	Змістовий	6	3	6	3	5	5	28

	модуль 2 (6 лекц., 6 практ.)							
	Тема 3.	2	1	2	1			6
	Тема 4.	2	1	2	1			6
	Тема 5.	2	1	2	1			6
	Контрольна робота					5		5
	Індивідуальне завдання						5	5
3	Змістовий модуль 3 (10 лекц., 10 практ.)	10	7	10	5	10	10	52
	Тема 6.	2	1	2	1			6
	Тема 7.	2	2	2	1			7
	Тема 8.	3	2	3	1			9
	Тема 9	3	2	3	2			10
	Контрольна робота					10		10
	Індивідуальне завдання						10	10
	Разом	18						
2 підсумковий контроль (екзамен)								
4	Змістовий модуль 4 (6 лекц., 6 практ.)	6	6	10	6	10	10	48
	Тема 10.	2	2	4	2			10
	Тема 11.	2	2	3	2			9
	Тема 12.	2	2	3	2			9
	Контрольна робота					10		10
	Індивідуальне завдання						10	10
5	Змістовий модуль 5 (8 лекц., 8 практ.)	8	8	12	4	10	10	52
	Тема 13.	2	2	3	1			8
	Тема 14.	2	2	3	1			8
	Тема 15.	2	2	3	1			8
	Тема 16.	2	2	3	1			8
	Контрольна робота					10		10
	Індивідуальне завдання						10	10
	Разом	14	14	22	10	20	20	100

10. Політика курсу

У результаті вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- економічні основи функціонування підприємства в системі ринкових відносин, основні напрями та види його діяльності; види підприємств, що функціонують в Україні;
- систему аналізу та планування обсягів, результатів діяльності ресурсного потенціалу підприємства;
- зовнішнє середовище та його вплив на діяльність підприємства;
- ресурсний потенціал підприємства та його складові елементи;
- основні результативні показники діяльності підприємства, порядок їх формування та використання;
- капітал підприємства, його структуру, взаємозв'язок з ресурсами, економічні основи формування та використання;
- ефективність, конкурентоспроможність підприємства та його продукції, володіти практичними навичками оцінки цих параметрів;
- сучасні теорії та моделі розвитку підприємства, механізм трансформації (реструктуризації) підприємств у процесі розвитку;
- економічну безпеку підприємства та його антикризову діяльність.

уміти:

- володіти методами стратегічного, тактичного та оперативного планування; планування обсягів діяльності, необхідних ресурсів, зовнішніх і внутрішніх обмежень та ризиків, напрямів розвитку та реструктуризації;

– використовувати інструментарій обґрунтування обсягів виробництва та реалізації продукції підприємства, його виробничої потужності, потреби підприємства у матеріальних ресурсах, мати уявлення про критерії оптимізації обсягів матеріально-сировинних ресурсів, що необхідні підприємству; товарну та цінову політику підприємства;

– аналізувати та планувати ресурси, які необхідні підприємству, розробляти політику формування та використання трудових, майнових і фінансових ресурсів;

– аналізувати та планувати доходи, поточні витрати і фінансові результати від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства;

– обґрунтовувати ефективність інвестиційних та інноваційних проектів;

– оцінювати фінансово-майновий стан підприємства, його конкурентоспроможність, загрозу банкрутства.

Академічна доброчесність жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.